

ติวเต็มพิภัก ม.ต้น

ภาษาไทย

รายการที่ 6 การสร้างคำในภาษาไทย (1)

การสร้างคำตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทยมีหลายวิธี คือ ประสมคำ ซ้อนคำ ซ้ำคำ ซึ่งทำให้ได้คำใหม่ๆ มาใช้ในภาษาได้อย่างหลากหลาย คำที่เกิดจากการสร้างคำด้วยวิธีเหล่านี้ เรียกว่า คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ หรือเรียกรวมว่า รูปลักษณะของคำไทย

1. คำมูล

คำมูล เป็นคำดั้งเดิมที่มีใช้ในภาษา มีความหมายสมบูรณ์ชัดเจนในตัวเอง อาจเป็นคำไทยแท้ หรือเป็นคำยืมจากภาษาต่างประเทศก็ได้ คำมูลแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1.1 คำมูลพยางค์เดียว

- 1) คำไทยแท้ เช่น
- 2) คำยืมภาษาเขมร เช่น
- 3) คำยืมภาษาจีน เช่น
- 4) คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต เช่น
- 5) คำยืมภาษาอังกฤษ เช่น

1.2 คำมูลหลายพยางค์

คำมูลหลายพยางค์ คือ คำสองพยางค์ขึ้นไปมีความหมายในตัว ไม่สามารถแยกพยางค์ภายในคำได้ เพราะทำให้ไม่ได้ความหมาย อาจเป็นคำไทยแท้หรือเป็นคำยืมภาษาต่างประเทศก็ได้ เช่น

- 1) คำไทยแท้ เช่น
- 2) คำยืมภาษาเขมร เช่น
- 3) คำยืมภาษาจีน เช่น
- 4) คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต เช่น
- 5) คำยืมภาษาอังกฤษ เช่น

2. คำซ้อน

คำซ้อน เป็นการสร้างคำโดยนำคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงข้ามกัน มาวางซ้อนกัน เกิดคำใหม่มีความหมายใหม่ โดยความหมายใหม่อาจกว้างขึ้น หนักแน่นขึ้น หรือเบาลงก็ได้

ชนิดของคำซ้อน

1) **คำซ้อนเพื่อความหมาย** คือ คำซ้อนที่เกิดจากคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือตรงข้ามกันมาวางชิดกัน เช่น

- (1) ความหมายเหมือนกัน เช่น เสื่อสาด เหาะเหิน พุดจา ฯลฯ
- (2) ความหมายใกล้เคียงกัน เช่น คัดเลือก แนะนำ เกรงกลัว ฯลฯ
- (3) ความหมายตรงกันข้ามกัน เช่น ผิดชอบ ชั่วดี ได้เสีย บาปบุญ ฯลฯ

2) **คำซ้อนเพื่อเสียง** คือ คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่มีเสียงคล้องจอง และมีความหมายสัมพันธ์กันมาซ้อนกัน เพื่อให้ออกเสียงได้ง่ายและไพเราะ มีลักษณะดังนี้

- (1) ซ้อนเสียงพยัญชนะต้น เช่น เรือร่า ท้อแท้ จริงจัง ตูมตาม ซุบซิบ ฯลฯ
- (2) ซ้อนสระเสียง เช่น ราบคาบ จ้มลิ้ม แร้นแค้น เบื่อเรอ อ่างว้าง ฯลฯ
- (3) ซ้อนเสียงพยัญชนะต้นและสระ เช่น ออดอ้อน อัดอั้น รวบรวม ฯลฯ
- (4) ซ้อนด้วยพยางค์ที่ไม่มีความหมาย แต่มีเสียงสัมพันธ์กับคำที่มีความหมาย
เช่น พยายามพยายาม กระดูกระเดี้ยว ฯลฯ
- (5) ซ้อนด้วยคำที่มีความหมายใกล้เคียงแล้วเพิ่มพยางค์ให้เสียงสมดุลกัน
เช่น สะกิดสะเกา ขโมยขโจร ฯลฯ
- (6) คำซ้อน 4 – 6 พยางค์จะมีเสียงสัมผัสภายในคำ เช่น ข้าเก่าเต่าเลียง ถ้วยโถโอชาม
ประเจิดประเจ้อ ทรพียืนดินสินในน้ำ ฯลฯ

3. คำซ้ำ

คำซ้ำ เป็นการสร้างคำชนิดหนึ่งโดยการนำคำเดิมคำเดียวมากล่าวซ้ำ ถ้าเขียนจะใช้ไม้ยมก (๗) กำกับ เช่น ดีๆ สูงๆ ต่ำๆ แดงๆ ฯลฯ
หรือเล่นเสียงวรรณยุกต์ เช่น ช่วยสวย แก่แก่ ฯลฯ

ชนิดของคำซ้ำ

- 1) คำซ้ำที่ใช้ไม้ยมกกำกับ เช่น เด็กๆ อร่อยๆ เงินๆ ทองๆ ตกๆ หล่นๆ ฯลฯ
- 2) คำซ้ำที่เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์แรกให้สูงขึ้น เช่น ดีดี เขี่ยเขย เปื้อเปื้อ เจ็บใจเจ็บใจ

ระวัง ข้อความที่ไม่ใช่คำซ้ำ เช่น

- ฉันซื้อปากกา 3 ด้ามๆ ละ 10 บาท
- ฉันชอบอยู่ที่ๆ ต่างจังหวัด
- ฉันรักเธอๆ ไม่รู้
- เขาใช้ยางลบๆ คำผิด

4. คำประสม

คำประสม เป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่โดยการนำเอาคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมารวมกัน เกิดคำใหม่ ความหมายใหม่ โดยอาจมีคำความหมายเดิมหรือมีความหมายเปลี่ยนไปก็ได้

4.1 ชนิดของคำประสม

1) คำประสมที่เกิดความหมายใหม่มีเค้าความหมายเดิม เช่น

เตา + ถ่าน = เตาถ่าน หมายถึง เตาที่ใช้ถ่านเป็นเชื้อเพลิง

เตา + รีด = เตารีด หมายถึง เตาที่ใช้รีดเส้นผ้า

รถ + ไฟ = รถไฟ หมายถึง รถที่ใช้ไฟเป็นพลังงานขับเคลื่อน

2) คำประสมที่เกิดความหมายใหม่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ชาย + หน้า = ชายหน้า หมายถึง รู้สึกอับอาย

ราด + หน้า = ราดหน้า หมายถึง อาหารประเภทก๋วยเตี๋ยว มีน้ำปรุงข้นๆ

หัก + ใจ = หักใจ หมายถึง ตัดใจไม่ให้เกิดถึงเหตุต่างๆ

3) คำประสมที่เกิดจากการย่อคำให้กะทัดรัดขึ้น มักขึ้นด้วย การ ความ ของ เครื่อง ชาว นัก ผู้ ช่าง เช่น การค้า ความคิด ของหวาน เครื่องเรือน ชาวสวน นักเรียน ผู้ชาย ช่างภาพ

4) คำประสมที่เกิดจากการประสมคำไทยกับคำไทย เช่น หางเสือ กลัวยไม้ ยางลบ

5) คำประสมที่เกิดจากการประสมคำไทยกับคำยืม เช่น

(ก) คำไทย + คำยืมภาษาจีน เช่น เก่งจีน บะหมี่แห้ง โต๊ะหนังสือ ฯลฯ

(ข) คำไทย + คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต เช่น ผลไม้ ตักบาตร พระพุทธเจ้า ฯลฯ

(ค) คำไทย + คำยืมภาษาอังกฤษ เช่น เตาไมโครเวฟ รถเมล์ เรียงเบอร์ ฯลฯ

(ง) คำไทย + คำยืมภาษาเขมร เช่น เดินทางไกล วันเพ็ญ ป้อมตำรวจ ฯลฯ

6) คำประสมที่เกิดจากคำยืมภาษาต่างประเทศประสมกัน เช่น ดำรงศักดิ์ พระศอ